

Súlyosítási tilalom, megismételt eljárás

Büntetőjog a gyakorlatban

Szakkurzus 2020/21. tanév II. félév

Kurzusvezető: dr. Vajda Edit

A kurzus az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő által meghirdetett Nemzeti Tehetség Program keretében az NTP-SZKOLL-20-0045 kódszámú pályázati támogatásból valósul meg.

76/2009. BK vélemény

A súlyosítási tilalom a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban.¹

A megismételt eljárásban érvényesülő relatív súlyosítási tilalom szerint, ha a vádlott terhére az alapeljárásban nem jelentettek be fellebbezést, úgy a hatályon kívül helyezett ítéletben kiszabott büntetést a megismételt eljárásban nem lehet súlyosítani.

A tilalom alóli kivételeket az 1998. évi XIX. törvény (Be.) 405. § (2) bekezdése állapítja meg. A (2) bekezdés *b*) pontja a megismételt eljárásban felmerült új bizonyítékon alapuló új tényre tekintettel oldja fel a súlyosítási tilalmat azzal a feltétellel, hogy súlyosabb büntetés kiszabására - az előbbieik megvalósulása mellett is - csak akkor van lehetőség, ha ezt az ügyész indítványozza.

A súlyosítási tilalmat feloldó említett szabály helyes értelme az, hogy az ügyészi indítványnak határozottan tartalmaznia kell a szigorúbb joghátrány alkalmazására irányuló közvádlói akaratot.

Ebből következően, ha a megismételt eljárásban felmerült új bizonyíték alapján az ügyész olyan új tény megállapítására tesz indítványt a bíróságnak, amely folytán súlyosabb büntetést kellene kiszabni (akár azért, mert a cselekmény a 2012. évi C. törvény (Btk.) Különös Része szerinti, vagy az Általános Rész valamely büntetésre kiható intézménye szerinti szigorúbb szankció alkalmazását rendeli) úgy e ténynek a súlyosabb büntetőjogi minősítést eredményező elbírálása is csak akkor vezethet - az alapeljáráásban alkalmazott szankcióhoz képest - szigorúbb büntetés kiszabásához, ha az ügyész ez utóbbit kifejezetten indítványozta.

A büntetőjogi minősítésre kiható új tény - szigorúbb büntetés, intézkedés alkalmazására irányuló kifejezett ügyészi indítvány hiányában - akkor sem teszi lehetővé a hatályon kívül helyezett ítéletben kiszabott (alkalmazott) joghátrány szigorítását, ha az a Btk. Különös Részében előírt törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tételkeretnek egyébként nem felel meg.

A MEGISMÉTELT ELJÁRÁS

Általános rendelkezések

Be. 632. §-ához:

A megismételt eljárás általános szabályai

Amennyiben a rendes vagy rendkívüli jogorvoslati eljárás során a bírósági határozat hatályon kívül helyezése mellett az első-, a másod- vagy a harmadfokú bíróságot új eljárás lefolytatására hívják fel, úgy az eljárást meg kell ismételni. A megismételt eljárás során pedig az e fejezetben írtak szerint kell eljárni.

Indokoltta válhat az eljárás megisméltése abban az esetben is, ha az alkotmányjogi panasz Be. XCI. Fejezete szerinti elbírálása során az Alkotmánybíróság semmisíti meg a bírósági határozatot.

A Be. 14. § (3) bekezdés *c)* pontja szerint a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásból ki van zárva az a bíró, aki a hatályon kívül helyező határozat meghozatalában közreműködött. Főszabályként ugyanakkor nincs kizárva a megismételt eljárás lefolytatásából az a bíró, aki a hatályon kívül helyezett döntés meghozatalában vett részt. Így például nincs akadálya annak, hogy ugyanaz a bíró, aki korábban abszolút eljárási szabálysértést elkövetve döntött az ügyben, ezen eljárási szabálysértést a megismételt eljárásban kiküszöbölve, újabb határozatot hozzon ugyanazon ügyben. A Be. azonban egyértelműen kizárja a hatályon kívül helyezett döntés meghozatalában részt vett bírót a megismételt eljárásból, ha a hatályon kívül helyezésre megalapozatlanság miatt került sor. A megismételt eljárásban a bíróság az ügyet a hatályon kívül helyező határozat, illetve az Alkotmánybíróság megsemmisítő határozata okainak és indokainak figyelembevételével bírálja el.

A hatályon kívül helyezésről döntő határozatok indokolásában foglalt iránymutatás célja - miként azt a Be. miniszteri indokolása rögzíti - a segítségnyújtás a korábbi eljárásban elkövetett hiba kiküszöböléséhez, és ahhoz, hogy a végleges érdemi döntés minden szempontból meggyőző legyen. Hangsúlyozandó azonban, hogy a megismételt eljárásban hozott ítélet felülbírlata során a másodfokú, illetve a harmadfokú bíróságot változatlan tényállás mellett sem kötik ezen - korábbi - iránymutatásában kifejtett okok és indokok. A Be. 14. § (5) bekezdése alapján a megismételt eljárás alapján hozott határozat felülbírlatából nincs kizárva az a bíró, aki a hatályon kívül helyező határozat meghozatalában részt vett. A megismételt eljárás ugyanis az újabb határozat meghozatalával befejeződik, az az ellen bejelentett fellebbezés elbírálása már egy újabb, de nem megismételt másodfokú vagy harmadfokú eljárás. Így annak sincs akadálya, hogy ugyanazon összetételű tanács korábbi iránymutatásától gyökeresen eltérő jogi álláspontot foglaljon el a megismételt eljárást követő ismételt felülbírlat során.

A Be. 79. § (1) bekezdés *c*) pontja alapján a megismételt eljárást - valamennyi esetben - soron kívül kell lefolytatni.

Az Alkotmánybíróság a 20/2019. (VI. 26.) AB határozatában megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy a Be. megismételt eljárásra irányadó szabályai között - eltérően az 1998-as Be. 403. § (5) bekezdésében írtaktól - nem szabályozta az Alaptörvény *B*) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményeknek megfelelően a bűnügyi költség viselését. A jogalkotó e mulasztás kiküszöbölése végett iktatta be - a 2019. évi LXXXI. törvény 35. §-ával - a Be.-be a 632. § (4) bekezdést. Ezen rendelkezés szabályozási logikája azonban - figyelembevéve az Alkotmánybíróság iránymutatásait - eltér az 1998-as Be. megismételt eljárásra vonatkozó speciális, a bűnügyi költség viselését érintő rendelkezéstől.

Az 1998-as Be. szabályai szerint ugyanis a vádlott nem volt kötelezhető annak a bűnügyi költségnek a viselésére, amely annak folytán merült fel, hogy az eljárást meg kellett ismételni.

Ezért - miként a 2019. évi LXXXI. törvénnyel történt módosítás miniszteri indokolása is rögzíti - a megismételt eljárás során például az eredeti elsőfokú eljárásban indokolatlanul elmaradt bizonyítási eszközök beszerzése, így a kiegészítő szakértői vélemények elkészítésének költségeit a terheltre lehetett terhelni. A mentesülés kizárólag a szó szoros értelmében az eljárás megisméltése miatt – például a kirendelt védő vagy tanú ismételt megjelenésével összefüggésben – keletkezett költségek vonatkozásában érvényesült.

A 2020. január 1. napjától hatályos rendelkezések szerint azonban a vádlottat főszabályként nem lehet kötelezni a megisméltelt eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére, kivéve, ha az az ő mulasztása folytán merült fel. Ez a szabályozás kizárólag a megisméltelt eljárásban felmerült bűnügyi költség viselését rendezi, nem terjed ki az alapeljárási, valamint a megisméltelt eljárásban hozott határozat elleni jogorvoslati eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére. A terhelt mulasztásából fakadó költségnek kell tekinteni például, ha nem mondott le a tárgyaláson való jelenlét jogáról, ennek ellenére azon nem jelent meg és emiatt a tárgyalást el kellett halasztani.

A speciális rendelkezés azonban csak azon költségekre vonatkozik, melyek megfizetésére a Be. általános szabályai szerint a terhelt kötelezésének volna helye és ezek tekintetében eredményezi azok állam általi viselését. Azon - a Be. 145. §-a alapján bűnügyi költségnek minősülő - kiadások esetében, melyeket a Be. 574. § (3) bekezdése alapján nem a terhelt, hanem az eljárás valamely más szereplője visel, az általános szabályoktól való eltérésnek nincs helye.

Az elsőfokú bírósági eljárás megismétlése

Be. 633. §-ához:

1. A tárgyalás megkezdése a megismételt eljárásban

A Be. részletesen meghatározza, hogy a tárgyalás előkészítésére és az elsőfokú bírósági tárgyalásra vonatkozó Be. Tizenharmadik-Tizennegyedik Részének rendelkezéseit milyen eltérésekkel kell az eljárás megismétlése során alkalmazni. Az egyik leglényegesebb különbség, hogy a megismételt eljárásban előkészítő ülés tartásának nincs helye.

A tárgyalás megkezdése után az egyesbíró vagy a tanács elnöke ismerteti a másodfokú bíróság vagy a harmadfokú bíróság hatályon kívül helyező határozatának, illetve az Alkotmánybíróság megsemmisítő határozatának; az elsőfokú bíróság, illetve a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezett vagy megsemmisített határozatának; ha másodfokon bizonyítást vettek fel, a másodfokú bírósági tárgyalás jegyzőkönyvének; valamint a vádiratnak a lényegét.

Ha az ügyészség a vádat az elsőfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezése után - a vádról való rendelkezés jogának ismételt megnyílását követően - módosította, a módosított vádirat lényegét az ügyész ismerteti. Ilyen módosítás hiányában a megismételt eljárás tárgyalásának megkezdésekor a vád ismertetésére nem kerül sor.

2. A bizonyítási eljárás megismétlése

A megismételt eljárás során egyaránt sor kerülhet a terhelt és a tanú kihallgatásáról, illetve a szakértő meghallgatásáról az eredeti eljárásban készült jegyzőkönyvek ismertetésére vagy felolvasására. A vádlott esetében ennek előfeltétele, hogy a megismételt eljárásban úgy nyilatkozzék: nem tesz vallomást, míg a tanú és a szakértő esetében kizárólag pergazdasági szempontok is alapjául szolgálhatnak egy ilyen döntésnek.

Nincs helye a bizonyítási eljárás korábbi jegyzőkönyvek ismertetésével vagy felolvasásával történő megismétlésének abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése azért történt, mert az ítélet megalapozatlanságát a másodfokú bírósági eljárásban nem lehetett kiküszöbölni.

E kizáró rendelkezés ellenére sincs azonban akadálya annak, hogy a bíróság egyes tanúvallomásokat, illetve szakvéleményeket lényegük ismertetésével vagy felolvasásával tegyen a megismételt eljárás bizonyításának részévé, ha azok nem az ítéleti tényállás megalapozatlan részére vonatkoznak.

Be. 634. §-ához:

1. Súlyosítási tilalom a megismételt eljárásban

A Be. 634. § a Be. 595. §-ában írt súlyosítási tilalom megismételt eljárásban érvényesülő speciális szabályait rögzíti. Főszabályként a megismételt eljárásban is érvényesül a súlyosítási tilalom abban az esetben, ha az új eljárás lefolytatását olyan jogorvoslati eljárásban rendelték el, amelyben a súlyosítási tilalom érvényesült. Így a vádlott terhére bejelentett fellebbezés hiányában a megismételt eljárásban sem lehet a felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, illetőleg a hatályon kívül helyezett ítéletben kiszabott büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni, vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél hátrányosabb intézkedést alkalmazni.

2. Kivételek a súlyosítási tilalom alól megismételt eljárásban

Az előzőekben írt főszabály alól a Be. taxatív felsorolása több kivételt jelöl meg.

a) Így nem érvényesül a súlyosítási tilalom, ha az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére azért került sor, mert a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, vagy a tárgyaláson a tanács tagjai nem voltak mindvégig jelen; az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt; illetve, ha a bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárásra vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el.

Szintén nem érvényesül a súlyosítási tilalom, ha az elsőfokú bíróság azért szüntette meg a büntetőeljárást, mert tévesen állapította meg, hogy halál, elévülés, kegyelem vagy törvényben meghatározott egyéb okból a vádlott büntethetősége megszűnt; vagy azt, hogy a cselekményt jogerősen elbírálták. E körbe tartozik továbbá az az eset, ha a bíróság tévesen jut arra a következtetésre, hogy a büntetőeljárás átvétele vagy a konzultációs eljárás eredménye alapján a büntetőeljárást más állam hatósága folytatja le; az ügy nem tartozik magyar büntető joghatóság alá, vagy olyan bűncselekmény miatt van folyamatban, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb tárgyi súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége és ezért szünteti meg a büntetőeljárást.

Végezetül e körbe tartoznak azon esetek, amikor a bíróság a büntetőeljárást azért szüntette meg, mert tévesen úgy ítélte meg, hogy a feljelentés vagy a legfőbb ügyésznek a Be. 4. § (9) bekezdésében vagy a Btk. 3. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezése hiányzik; a magánindítvány hiányzik és az már nem pótolható; továbbá azt, hogy a vádat nem az arra jogosult emelte, vagy a vádirat nem vagy hiányosan tartalmazza a Be. 422. § (1) bekezdésében írt törvényes elemeket, és emiatt a vád érdemi elbírálásra alkalmatlan.

Nem érvényesül a súlyosítási tilalom abban az esetben sem, ha az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére a Be. 610. §-ában meghatározott okból, annak teljes megalapozatlansága miatt kerül sor. Az abszolút hatályon kívül helyezési okok közül tehát kettő nem tartozik a kivételek közé. Nevezetesen az az eset, ha a hatályon kívül helyezésre azért kerül sor, mert a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező; valamint az, amikor az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

b) A Be. kivételként jelöli meg, ha az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése a Be. 609. §-a alapján a Be. 567. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott ok miatt történt. A Be. 609. §-a a relatív eljárási szabálysértés miatti hatályon kívül helyezést teszi lehetővé, a Be. 567. § (1) bekezdés c) pontja azonban sem hatályon kívül helyezési okot, sem eljárási szabálysértést nem rögzít: a vádejtést jelöli meg, mint a büntetőeljárás megszüntetésére okot adó körülményt. Erre figyelemmel ezen ok miatt a másodfokú eljárásban hatályon kívül helyezésre nem kerülhet sor. A jogalkotói szándék a Be. miniszteri indoklásából sem olvasható ki. A vádejtés a kivételek körébe leginkább akkor volna beilleszthető, ha az elsőfokú bíróság annak tényét - az ügyész nyilatkozatát félreértve - tévesen állapítaná meg. A jelenlegi normaszöveg azonban egy ilyen értelmezést nem tesz lehetővé, ezért annak egyértelműsítése a jövőben mindenképp indokolt.

c) Nem érvényesül a súlyosítási tilalom abban az esetben sem, ha a megismételt eljárásban felmerült új bizonyíték alapján a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek folytán súlyosabb büntetést kell kiszabni, feltéve, hogy az ügyészség ezt indítványozza. E feltétel megvalósulásának legfontosabb eleme: az ügyészség súlyosabb büntetés kiszabására irányuló indítványa. E súlyosítási tilalom alóli kivétel általában úgy valósul meg, hogy az ügyészség tesz indítványt további bizonyításra, ez alapján új tények megállapítására és a súlyosabb büntetés kiszabására. A Be. normaszövege azonban megengedi azt is, hogy az új tény megállapításához vezető bizonyítást a bíróság ügyészségi indítvány nélkül folytassa le, és az ügyészség csak ennek eredménye alapján indítványozza a súlyosabb büntetés kiszabását.

d) Hasonlóképp feloldja a súlyosításra vonatkozó tilalmat az ügyészség vádkiterjesztése, amelynek folytán a vádlott bűnösségét más - az eredeti eljárás tárgyát nem képező - bűncselekményben is meg kell állapítani.

e) Végezetül nincs akadálya a terheltre hátrányosabb döntés meghozatalának abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére a felülvizsgálati eljárásban a terhelt terhére bejelentett felülvizsgálati indítvány folytán került sor.

3. Súlyosítási tilalom a fellebbezéssel nem érintett terhelt esetében

Az ismertetett kivételek esetén sincs azonban lehetőség azon fellebbezéssel nem érintett vádlott büntetőjogi helyzetének súlyosítására, akinek ügyében a hatályon kívül helyezésre a Be. 590. § (11) bekezdése alapján került sor. Ennek oka az, hogy esetében a jogerőhatás feloldására kizárólag azért kerülhetett sor, mert a határozat javára történő megváltoztatása látszott indokoltnak.

4. Súlyosítási tilalom az Alkotmánybíróság határozata alapján megismételt eljárásban

A Be. 634. § (2) bekezdése - a Be. 634. § (1) bekezdéséhez hasonlóan, de arra nem visszautalva - rögzíti, hogy az alkotmányjogi panasz elbírálása során hozott megsemmisítő döntést követő megismételt eljárásban sem lehet a felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, illetve az ítéletben kiszabott büntetésnél hátrányosabb büntetést kiszabni vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél hátrányosabb intézkedést alkalmazni. Tekintettel arra, hogy a Be. 634. § (3) bekezdésében felsoroltak csak a Be. 634. § (1) bekezdés alkalmazása alóli kivételekként vannak megjelölve, azok alkalmazására az Alkotmánybíróság döntését követő megismételt eljárásban nem kerülhet sor, így az ilyen okból lefolytatott megismételt eljárásban az új bizonyíték alapján megállapított új tény; illetőleg az ügyész vádkiterjesztése sem oldja fel a súlyosítási tilalmat.

Kapcsolódó joggyakorlat

76/2009. BK vélemény A megismételt eljárásban érvényesülő súlyosítási tilalomról.

BH2015. 57. A bíró kizárásának az a szabálya, amely szerint a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásból ki van zárva az a bíró is, aki a hatályon kívül helyező határozat meghozatalában részt vett, csak a hatályon kívül helyezés folytán megismétlendő eljárási szakaszra vonatkozik, de az eggyel magasabb szinten történő felülbírálat során már nem érvényesül.

BH2009. 104. A hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban, felmerült új tény alapján megállapított súlyosabb minősítés esetén súlyosabb büntetés csak erre irányuló ügyészi indítvány esetén szabható ki.

Kapcsolódó jogi szabályozás

Btk. 3. § (3) bekezdés

A másodfokú vagy a harmadfokú bírósági eljárás megismétlése

Be. 635. §-ához:

1. Megismételt eljárás a másodfokú határozat hatályon kívül helyezését követően

Ha a harmadfokú bíróság vagy a Kúria a másodfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot utasítja új eljárásra, vagy az Alkotmánybíróság a másodfokú bíróság határozatát megsemmisíti, a másodfokú bíróság eljárására a Be. Tizenötödik Részének rendelkezéseit kell alkalmazni.

2. Megismételt eljárás a harmadfokú határozat hatályon kívül helyezését követően

Ha a Kúria a harmadfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi, és a harmadfokú bíróságot utasítja új eljárásra, vagy az Alkotmánybíróság a harmadfokú bíróság határozatát megsemmisíti, a harmadfokú bíróság eljárására a Be. Tizenhatodik Rész rendelkezéseit kell alkalmazni.

3. Közös szabályok

Amennyiben tehát a másod- vagy a harmadfokú eljárás megismétlése válik szükségessé, úgy a Be. Tizenötödik-Tizenhatodik Részének előírásait - a Be. 632. §-ában írtakon túl - minden további eltérő rendelkezés nélkül kell alkalmazni.

A megismételt másod- vagy harmadfokú eljárásban így nem érvényesülnek a Be. 634. §-ában írt szabályok sem, a súlyosítási tilalom szempontjából kizárólag a Be. 595. §-ának rendelkezései irányadók. Így a terhelt terhére az alapeljárásban bejelentett fellebbezés alapján eljárva - a másodfellebbezés vagy rendkívüli jogorvoslat irányától függetlenül - nincs akadálya a megismételt eljárásban a hatályon kívül helyezett másodfokú határozatban kiszabott büntetésnél súlyosabb joghátrány megállapításának sem.

A rendkívüli jogorvoslati eljárás megismétlése

Be. 636. §-ához:

A rendkívüli jogorvoslati eljárás megismétlése

A Be. rendelkezései alapján a Kúria által folytatott rendkívüli jogorvoslati eljárások megismétlésére csak kivételesen kerülhet sor. A legmagasabb bírói testület ezen eljárások keretében hozott döntéseivel szemben felülvizsgálati eljárás a Be. 650. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján kizárt, míg a törvényesség érdekében jogorvoslat bejelentésére a Be. 667. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján nem kerülhet sor.

A Kúria e határozatai ellen is helye van azonban alkotmányjogi panasznak, amelynek elbírálása során az Alkotmánybíróság egyaránt dönthet a Kúria felülvizsgálati eljárás során, illetve a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat alapján hozott határozatának megsemmisítéséről. Ebben az esetben az említett rendkívüli jogorvoslati eljárásokat a Be. XC. és XCII. Fejezetek rendelkezéseinek alkalmazásával kell megismételni.

A rendkívüli jogorvoslati eljárás megismétlésének új esetéről rendelkezik a 2019. évi CXXVII. törvénnyel beiktatott - 2020. április 1. napjától hatályos - Be. 636. § (3) bekezdése. Ennek lényege szerint, ha a jogegységi tanács a Kúria felülvizsgálati eljárás során hozott határozatát hatályon kívül helyezi, a Kúria eljárására a XC. Fejezet rendelkezéseit kell alkalmazni, azzal, hogy az eljáró tanács jogegységi eljárást kezdeményez.

A jogegységi panasz elbírálásának szabályait a Bszi. 12/A. alcíme A jogegységi panasz elbírálása, valamint a Be. 670. § (6)-(8) bekezdései tartalmazzák. E rendelkezések szerint [Bszi. 41/C. § (1) bekezdés] ha a jogegységi panasz tanács megállapítja a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérést, dönt a bíróságokra kötelező értelmezésről, határozatában a panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyezi, és a jogegységi panasz alapjául szolgáló határozatot hozó bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, ha az eltérés nem volt indokolt. A Be. 670. § (8) bekezdése alapján azonban a Kúria jogegységi panasszal támadott határozata hatályon kívül helyezésének nincs helye, ha a jogegységi panasz tanács megállapítja, hogy a felülvizsgálati eljárásban támadott határozat indokolatlanul tért el a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától, azonban a 649. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott szabálysértés hiányában a felülvizsgálati eljárásban a megtámadott határozat megváltoztatásának, hatályon kívül helyezésének nincs helye. Ez az eset állhat elő például, ha a jogerős határozat indokolatlanul tér el a minősítés tekintetében a Kúria egy korábbi döntésétől, a kiszabott büntetés azonban ennek ellenére törvényes.

A Bszi. 41/C. § (1) és (5) bekezdéseiben írtakból következően a jogegységi panasz tanács hatályon kívül helyező döntése - bár tartalmazza a vitás jogkérdés tekintetében a bíróságokra kötelező értelmezést - nem rendelkezik a jogegységi határozattal azonos hatállyal. Ezért a hatályon kívül helyezés esetén lefolytatandó megismételt eljárás szabályai annyiban korlátozzák a felülvizsgálati ügyben eljáró kúriai tanács mozgásterét, hogy nem teszik lehetővé számára a jogegységi panasz tanács döntésének azonnali követését, hanem kötelezően előírják a jogegységi eljárás lefolytatását.

A Kúria eddigi gyakorlatában - figyelemmel a Be. 658. § (2) bekezdésében írtakra - a felülvizsgálati eljárást felfüggesztette, míg a tanács kezdeményezése alapján a jogegységi döntés meghozatalára sor került. A felülvizsgálati határozat meghozatala pedig - amennyiben még szükséges volt - már a jogegységi döntés ismeretében történt. E gyakorlattól való eltérés jelen szabályok alkalmazása esetén sem látszik indokoltnak.

Nem világos azonban, hogy a két döntés (egyrészt a jogegységi panasz tanács kötelező értelmezést tartalmazó határozata, másrészt a megismételt felülvizsgálati eljárásban kezdeményezett jogegységi határozat) tartalmának mi a viszonya egymáshoz. A jogszabály szövegezésének leginkább egy olyan joggyakorlat felelne meg, melyben az utóbb hozott jogegységi határozat utalna a jogegységi panasz tanács korábbi döntésére és az abban előírt kötelező értelmezésre, egyúttal a jogegységi eljárás lefolytatásának a törvényből fakadó kötelező voltára is. A jogintézmények céljának jobban megfelelné egy olyan megoldás, mely szerint a jogegységi panasz tanács csak abban foglalna állást, hogy a két esetben ugyanazon jogkérdés eltérő megoldására került sor; és a jogegységi döntés tartalmazná a bíróságok által követendő iránymutatást. E megoldás esetén azonban a jogegységi panasz tanács nem döntene a bíróságokra kötelező értelmezésről, ami ellentétes volna a Bszi. 41/C. § (1) bekezdésében írtakkal.

Garanciális jellegű szabálya a törvénynek, hogy a jogegységi panasz tanács döntését követően megismételt felülvizsgálati eljárásban, melyben érdemi határozathozatalra csak a jogegységi eljárás lefolytatását követően kerülhet sor, az eredeti jogerős ügydöntő határozat - tehát nem a Kúria korábbi felülvizsgálati eljárásban hozott döntése - a terhelt terhére nem változtatható meg és csak akkor helyezhető hatályon kívül, ha a terhelt felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye. A törvény szövegezése alapján e korlátozás a megismételt rendkívüli jogorvoslati eljárásban elbírálható eredeti felülvizsgálati indítvány irányától függetlenül érvényesül. E szabály létjogosultsága erősen megkérdőjelezhető.

Amennyiben az eredeti felülvizsgálati indítvány nem a terhelt terhére irányul a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozat súlyosítására a Be. 595., 617. és 653. §-aiban írtak alapján nem kerülhet sor. Ilyen irányú döntés - a 670. § (3) bekezdésében írtakból következően - a kötelezően lefolytatandó jogegységi eljárásban sem születhet. Ha azonban az eredeti indítvány a terhelt terhére irányul, így, ha az ügyészség nyújt be felülvizsgálati indítványt egy jogerős felmentő ítéletet támadva egy korábbi közzétett kúriai döntéstől való eltérésre hivatkozva, úgy az eredeti, marasztalást alátámasztó döntés jogegységi panasz eljárásban és jogegységi eljárásban történt megerősítését követően a felülvizsgálati eljárás általános - a 663. § (1) bekezdés *a*) pontjában írt - szabályai szerint helye volna a jogerős határozat hatályon kívül helyezésének, a tárgyalta speciális rendelkezés azonban ezt kizárja. Ez a helyzet viszont indokolatlanná teszi az eredeti felülvizsgálati határozat hatályon kívül helyezését és a rendkívüli jogorvoslati eljárás megismétlését, ugyanis a vitás jogkérdés általános érvényű eldöntésére a jogegységi határozatban már sor került, a kialakított álláspont konkrét ügyben való érvényre juttatására pedig - jelen szabályból következően - nincs törvényes lehetőség.